

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET PRÄSTANÄSET I VÄXJÖ KOMMUN

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	4
1. Syftet med reservatet.....	5
2. Administrativa data.....	6
3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	7
4. Områdets bevarandevärden.....	8
4.1. Geovetenskapliga värden och förhållanden	8
4.2. Terrestra värden.....	8
4.3. Limniska värden	9
4.4. Kulturhistoriska värden.....	9
4.5. Friluftsliv.....	9
4.6. Anläggningar.....	10
5. Genomförda inventeringar och dokumentation.....	10
PLANDEL.....	11
6. Skötselområden.....	11
6.1. Bevarandemål för hela området	11
6.2. Generella riktlinjer och åtgärder för hela området.....	11
6.3. Skötselområden.....	12
7. Jakt och fiske.....	18
8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp.....	18
9. Barnperspektivet.....	18
10. Utmärkning.....	18
11. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	19
12. Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	19
BILAGOR.....	19
2a. Skötselplanekarta.....	20

BESKRIVNINGSDDEL

Prästanäset består av äldre tallskog på en landtunga som sträcker sig ut i den nordvästra delen av sjön Rottnen. Skogsområdet är sammanhängande och saknar hyggen från de senaste decennierna. Vegetationen domineras av tall med inslag av gran och lövträd som t.ex. björk, asp, rönn och sälg. Fältskiktet består till största delen av blåbärsris. I norra delen av området finns en sumpskog där fältskiktet domineras av skvattram.

I södra änden av halvön finns gammal inägomark från en sedan länge övergiven gårdsmiljö. I denna del av området dominerar ädellövskog, företrädesvis ek, på en yta av ungefär 5 hektar. Längs strandkanten kring området med ädellöv finns grov tallskog.

Naturreseptet omfattar också omkringliggande vattenområden med småöar där skogsbruk inte bedrivits. Rottnen tillhör Ronnebyåns avrinningsområde.

Områdets stora behållning ligger i att skogen är äldre och sammanhängande och saknar fragmentering i form av hyggen. Området har redan idag stora naturvärden, vilka kan öka ytterligare genom att skogen sköts genom naturvårdsbränning och skogsbete.

Skötselåtgärderna i naturreseptet syftar till att bevara och restaurera områdets naturvärden för att på sikt skapa ett sammanhängande område där värdekärnorna befinner sig i kontakt med varandra och där arterna kan sprida sig inom området utan fragmenterande gränser. Reservatet ska på sikt också fungera som en spridningskälla för hotade arter till det omgivande landskapet.

I skötselplanen anges i förekommande fall rödlistekategori för arter som omfattas av Artdatabankens rödlista 2015. Den svenska rödlistan är ett mått på arters utdöenderisk i landet och kategorierna är följande:

NT = Nära hotad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

Arter inom kategorierna VU, EN och CR omfattas av begreppet ”hotade”.

1. SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- vårda och bevara naturmiljöer och arter knutna till en sammanhängande tallskog med stort inslag av lövträd så att den biologiska mångfalden bevaras och stärks,
- områdets skogar ska bevaras som naturskogar med gamla träd och en varierad och flerskiktad struktur med god förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier och tunt humustäcke på stor andel av fastmarken,
- småöar och kringliggande vattenområden bidrar till ett rikt fågelliv med lämpliga ostörda miljöer för häckning och födosök,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser i ett artrikt landskap under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk, olika typer av exploatering och jakt på fågel,
- områdets skogar i huvudsak får präglas av intern dynamik och naturliga processer vilka kan efterliknas genom bränning, bete eller mekanisk bearbetning av mark,
- skogar påverkade av skogsbruk restaureras för att utvecklas mot naturskogar, gran begränsas och livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

2. ADMINISTRATIVA DATA

Tabell 1. Administrativa data

Naturresevatets namn	Prästanäset
NVR-id	2050845
Län	Kronoberg
Kommun	Växjö
Natura 2000-område	-
Distrikt	Nöbbele, Furuby och Östra Torsås
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	5 km väster om Hovmantorp, 20 km sydost om Växjö
Centrumkoordinater	X: 503764, Y: 6292318
Kartblad Index 100 km	62F
Naturgeografisk region	12 a, SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	U1, Barr-naturskog nedan gränsen för fjällnära område
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturresevat (Strict Nature Reserve)
Fastigheter och ägarkategori	Avstyckning från Naturvårdsverket fastigheten Växjö Fägerstad 3:1 pågår.
Servitut/rättigheter/samfälligheter	<i>Marksamfälligheter</i> Fägerstad FS:2 <i>Samfällt fiske i Rottnen med Kalven</i> Fägerstad 1:8 m.fl.
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal 174,1 ha, varav 67,0 ha land och 107,1 ha vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Naturtyper	Lövblandad tallskog, ädellövsskog
Strukturer	Gamla träd, multnande ved, flerskiktad skog, blottad jord, brandskadad ved
Arter	Fåglar, vedlevande insekter, kryptogamer
Friluftsliv	Naturupplevelser i ett artrikt, stilla och vackert landskap

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden ((kontinuerlig naturtypskartering – KNAS) och enligt bevarandemålen.

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Tallskog	10,1	0
Granskog	18,7	0
Barrblandskog	15,0	0
Barrsumpskog	3,1	4,4
Lövblandad barrskog (tall)	13,9	57,3
Triviallövskog	0,9	0
Ädellövskog	0,9	4,1
Triviallövskog med ädellövinslag	3,1	0
Skogliga impediment	0,1	0,1
Övrig öppen mark	1,1	1,1
Sjöar och vattendrag	107,1	107,1
SUMMA	174,1	174,1
Varav produktiv skogsmark	65,7	65,7

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Från 1600-talet och fram till 1800-talet nyttjades stora delar av den småländska skogsmarken till betesdrift. På storskifteskartan från 1790 ingår Prästanäset tillsammans med ett större skogsområde i norr och nordost i ett större utmarksbete. Värt att notera från kartan är att detta utmarksbete är fränstängslat från ett antal hagar (t.ex. hästhagen och kohagen) som också låg på utmarken, men som taxerats till ett högre värde i skiftesprotokollet. Näset tillhörde byns sämre betesmarker.

På storskifteskartan är Nässjamossen, i norra delen av naturreservatet, utmärkt som ett kärr medan övriga delar av näset ingår i en och samma avdelning i skiftesprotokollet. Samma naturtyper går att se på ekonomiska kartan från 1949 samt på flygfoton från 1960- och 70-talen. Informationen tyder på en lång skoglig kontinuitet i området. Senaste dokumenterade huggningen i skogen genomfördes åren 1974–1976 då man röjde området i naturvårdssyfte.

Många skogskärr har dikats till förmån för det moderna och storskaliga skogsbruket men på Prästanäset har kärret fått vara kvar.

På Prästanäsets södra del finns lämningar efter bebyggelse i form av ett torpområde med bland annat en husgrund och en jordkällare. Enligt handlingar i Riksarkivet etablerades torpet Näset under Fägerstad prästgård år 1829. Torpet kan även ses på Generalstabskartan från 1871. Enligt Riksarkivet övergavs platsen år 1937.

Mellan Sandudden och Sörudden har det funnits en byggnad under andra halvan av 1900-talet. Byggnaden finns inte kvar men i anslutning till platsen där den stod finns en igenväxt bollplan som troligen tidigare har använts till åker. I mitten av 1970-talet genomfördes vissa restaureringsåtgärder i området och bland annat hägnades södra delen av Prästanäset in med trädgårdsgård.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1. GEOVETENSKAPLIGA VÄRDEN OCH FÖRHÅLLANDEN

Naturreservatet tillhör den naturgeografiska regionen ”Sydöstra Smålands skogs- och sjörika slättområden”. Terrängen i regionen är ganska flack och berggrunden domineras av granit och porfyr. Dessa bergarter är näringsfattiga vilket påverkar floran i området.

Jordarterna på Prästanäset och i dess omgivning domineras av morän med en mosaik av torvmarker i landskapet. Kullig moränmark, flyttblock och utspridd blockterräng på landtungan är tydliga spår efter inlandsisen. Flera isälvsbildningar, som t.ex. rullstensåsar, åsgropar och deltan, finns i trakten. En mindre moränrygg löper längs med näset i nord-sydlig riktning. På flera ställen finns rester av grustäkter.

På grund av bergarterna i området är även Rottnen näringsfattig och karaktärsarten notblomster förekommer i sjön. Sjön omges av både blockrika moränstränder och sandstränder.

4.2. TERRESTRA VÄRDEN

Naturreservatet består huvudsakligen av äldre talldominerad barrblandskog utan spår av fragmentering i form av hyggen. Många tallar är både gamla och grova och i området förekommer bland annat talticka (NT) och knärot (NT). Tallskogen har inslag av gran och lövträd som t.ex. björk, asp, rönn och sälg. Död ved förekommer i området, om än inte i någon större omfattning. Fältskiktet domineras av blåbärstris men det finns även partier med lingon och kråkris. Sumpskogen, Nässjamossen, i reservatets norra del har bevarats odikad. Tack vare det har naturvärden knutna till sumpskog kunnat utvecklas under en längre tid. Fältskiktet i sumpskogspartierna domineras av skvattram.

Den näringsfattiga moränen ger upphov till en viss typ av flora, bland annat växer skogsstjärna, ängskovall och ekorrbär i området. Vid de blockiga och steniga stränderna längs landtungan växer mest pors.

Flera rödlistade fåglar förekommer på Prästanäset, bland annat kungsfågel (VU), spillkråka (NT), duvhök (NT) och mindre hackspett (NT). Även kungsörn (NT) har iakttagits i området.

I äldre inventeringar finns fynd av svamparterna riddarmusseron, rättikmusseron, rosenmusseron, grå kamskivling, vit sprödskevling, gråsvart kremla, äggkremla, hasselriska, sotmurkla, luden skålmurkla och svart hattmurkla.

Kring det gamla torpområdet i söder växer ädellövskog med bland annat ek och bok. Även hassel finns rikligt i denna delen. Den rödlistade lunglaven (NT) finns

i området. Bland kärleväxterna förekommer bland annat fältvädd, åkervädd och ängskovall. I anslutning till den igenvuxna bollplanen har mindre bastardsvärmare (NT) iakttagits. Kring de före detta åkrarna i anslutning till torplämningen finns äldre fynd av flera gräsarter, t.ex. piprör, luddhavre och bergslok. Längs strandkanten i södra delen växer tallskog som en ram runt det lövdominerade området. Här finns ett antal riktigt gamla och sevärda tallar.

4.3. LIMNISKA VÄRDEN

Ca 60% (107 ha) av naturreservatet utgörs av sjön Rottnen som är en del av Ronnebyåns avrinningsområde. Rottnen är en näringsfattig sjö som tillförs vatten genom bland annat Bråtabäcken och Fibbleån. Sjön är ytvattentäkt för Hovmantorps samhälle och vattenkvaliteten i hela sjön är av gemensamt intresse och ansvar för både Växjö och Lessebo kommuner.

Den ekologiska statusen för Rottnen är idag otillfredsställande på grund av bland annat försurnings- och föroreningsproblematik. Sjön kalkas och målet är att Rottnen ska uppnå god ekologisk status till år 2021.

Sjön har ett rikt fiskliv med bland annat gädda, abborre, sik och öring. Sjön är dessutom av stor betydelse för fågellivet och bland annat förekommer fiskgjuse, storlom och gråtrut (VU) på och omkring Prästanäset. Även havsörn (NT) har iakttagits i Rottnen-området.

4.4. KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Torpmiljön i södra delen visar på att mänsklig påverkan till viss del har varit närvarande bland annat genom småskaligt brukande av jorden. Rester av en gammal trädgårdsgård med tillhörande grindstolpar i södra delen av Prästanäset finns fortfarande kvar. En mängd odlingsrösen finns också i denna del av området. Spår av svedjebruk i form av kolrester finns också i området.

4.5. FRILUFTSLIV

Rottnen bjuder på flera fina badplatser, varav ett par finns på Prästanäset. Dessutom är Prästanäset av stort intresse för det rörliga friluftslivet i övrigt.

4.5.1. Tillgänglighet

Området nås via bil och vägskylt kommer att sättas upp från länsväg 845 söder om Fägerstad. Grusvägen som går genom i stort sett hela naturreservatet i nord-sydlig riktning är lättframkomlig.

4.5.2. Slitage och störningar

Risken för slitage och störningar från det rörliga friluftslivet bedöms som liten och förhoppningen är att området ska stärka sin attraktionskraft för besökare i och med reservatsbeslutet.

4.6. ANLÄGGNINGAR

På Prästanäset finns bryggor och båtplatser som Växjö stift har rätt att använda och underhålla. Anläggningarna får vid behov underhållas eller ersättas med motsvarande anläggningar av liknande storlek. Ett antal mindre förvaringsbodas finns också i området.

5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION

Lantmäteriet. 1790. *Storskifteskarta över Fägersta Bys och Högstorps Skog och Utägor, akt nr F19-5:3.*

Lantmäteriet. 1949. *Ekonomiska kartan Askeberga J133-4F8a52 och Fägerstad J133-4F9a52.*

Lantmäteriet. 1964. *Historiska ortofoton, 1960.* Flygbildsnummer: 64_Fa_044_08 och 64_Fa_044_09

Lantmäteriet. 1975. *Historiska ortofoton, 1975.* Flygbildsnummer: 75_Fa_034_24 och 75_Fa_034_25

Länsstyrelsen i Kronobergs län. 1989. *Kronobergs Natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län.* Områdesbeteckningar: 80 – 183 b Prästanäset Gryteberget, samt 80 – 183 a Rottnen.

Länsstyrelserna, Vattenmyndigheterna & Havs- och vattenmyndigheten. *VISS (Vatteninformationssystem Sverige). Rottnen.*

<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA64839329> [2019-01-09]

Hovmantorps hembygdsförening. 1979. *Hovmantorp-Furuby Årskrönika med Hovmantorps Glasbruk 1905-1978.*

Växjö stift. 1994, 1998. *Nyckelbiotopsinventering.*

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN

Naturreseptatet är indelat i 5 skötselområden, se skötselplanekartan (bilaga 2a). Mindre områden med andra naturtyper än nedan nämnda förekommer i reservatet. För att underlätta planering och förvaltning har alltför små områden inte delats in i egna skötselområden utan inkluderats i de större.

6.1. BEVARANDEMÅL FÖR HELA OMRÅDET

Tall och lövträd ska prägla trädskiktet och krontäckningen ska variera från delvis öppna till helt beskogade delar. Småskaliga naturliga processer som exempelvis trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur.

Det ska finnas en variation av trädålder, skiktning samt rikligt med gamla och grova träd, hålträd, död ved i olika former och nedbrytningsstadier inklusive levande träd med döda träddeklar. Områden som idag domineras av gran ska vårdas i riktning mot ljusöppna och brandpräglade skogar där tall och löv dominerar och där naturlig föryngring av dessa trädslag möjliggörs. Humustäcket ska vara tunt på fastmark med blottad jord genom tramp från kreatur, brand eller mekanisk påverkan. Gran begränsas för att inte förhindra föryngring av tall och löv.

Artsammansättningen i sjön ska hållas naturlig och negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar får inte ske.

Främmande, invasiva eller expansiva arter ska inte finnas i området. Området ska ha en rik fågelfauna samt en rik kryptogam- och kärlväxtflora med typiska arter för respektive naturtyp.

Spår av kulturlandskapet ska lyftas fram på lämpliga ställen. Det ska finnas skyltar och anordningar för friluftslivet som är informativa, intressanta och säkra.

6.2. GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER FÖR HELA OMRÅDET

Skogar påverkade av skogsbruk ska restaureras för att utvecklas mot naturliga skogar, där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter.

Följande skötselåtgärder får utföras i hela området:

- hävd genom bete, bränning eller slätter,
- avverkning av träd, tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), röjning av sly, veteranisering, flytt av vindfällan,
- naturvårdsbränning,
- bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter,
- uppsättning av fågel-, fladdermus eller insektholkar,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
- skapande av jordblottor för att gynna växt- och djurliv.

Om boskap betar kan vindskydd och andra anordningar behövas och får då anläggas inom delar av reservatet som är mindre känsliga för påverkan på naturvärden och landskapsbilden.

Vid naturvårdsåtgärder ska tall och lövträd gynnas framför gran, och ädellöv, asp och sälg ska i sin tur gynnas framför övrigt löv. Gran som avverkas i samband med skötselåtgärder får vid behov tas ut. Död ved av övriga arter lämnas i naturreservatet.

Sandödla (VU) har sin enda kända starka lokal i länet i Hovmantorp, ca 5 km öster om Prästanäset. Här finns även mosippa (EN). Bägge dessa arter är sandgynnade och trivs i varma och sandiga miljöer där återkommande markstörning förekommer. Genom att skapa sandblottor på Prästanäset och sätta ut dessa arter när möjlighet ges ökar chanserna för arternas fortlevnad i länet. Att skapa varma tallmiljöer där markstörning förekommer gynnar även arter som backsippa (VU) och ryl (EN). Framför allt ryl förekommer mycket begränsat i länet och även här kan aktiv utsättning övervägas. Raggbock (NT) är känd från östra delen av länet och är beroende av grov solbelyst död ved av tall. Genom att tillskapa sådana substrat genom naturvårdsbränning eller genom manuella åtgärder kan området med tiden bli en lämplig biotop för arten.

Grenar och fallna träd som bedöms vara farliga eller försvårar framkomligheten får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet. I gräns mot vägar och stigar ska det inte finnas hängande eller döda träd som kan utgöra fara.

Det ska utredas om någon av bodarna fyller någon funktion i naturreservatet. Om de inte behövs för reservatets syfte ska de rivras eller fraktas bort.

6.3. SKÖTSELOMRÅDEN

Tabell 4. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Lövblandad tallskog	1	57,4
2. Sumpskog	1	4,4
3. Ädellövskog	1	5,2
4. Sjö	1	107,1
5. Friluftsliv	-	-
SUMMA		174,1

Skötselområde 1: Lövblandad tallskog (57,4 ha)

Beskrivning

Större delen av fastmarken tillhör skötselområde 1 och består av äldre tallskog med inslag av gran och lövträd, t.ex. björk, asp, rönn och sälg. Skötselområdet är småkulligt och blockigt och fältskiktet består till största delen av blåbärsris. I botten växer bland annat husmossa och väggmossa, men även blåmossa förekommer. På en gammal ek centralt i skötselområdet växer signalarterna havstulpanlav, rostfläck, sotlav, fällmossa och gulpudrad spiklav. I området finns de rödlistade arterna tallticka (NT) och knärot (NT). Den näringsfattiga moränen ger upphov till en viss typ av flora, bland annat förekommer skogsstjärna, ängskovall och ekorrbär. Det finns även äldre fynd av linnea i området. På västsidan av Prästanäset följer ett åsstråk delvis längs näset i nord-sydlig riktning. Längs strandkanten växer bland annat pors och vass.

Prästanäset är av stor betydelse för fågellivet och bland annat förekommer kungsfågel (VU), spillkråka (NT), duvhök (NT) och mindre hackspett (NT). Även kungsörn (NT) har iakttagits i Rottnen-området.

En grusväg går igenom nästan hela området i nord-sydlig riktning och två rastplatser/badplatser återfinns, en på västra och en på östra sidan av näset.

De mindre öarna i Rottnen tillhör också skötselområde 1. På öarna har inte skogsbruk bedrivits och här växer mestadels äldre tallskog som fått utvecklas fritt under en längre tid.

Bevarandemål

Arealen taiga (naturtyp 9010) ska vara 57,4 ha. Naturlig föryngring av tall samt lövträd ska möjliggöras, krontäckningen ska domineras av tall ($\geq 70\%$). Gran får endast förekomma i form av enstaka exemplar där den inte påverkar andra naturvärden negativt. Ädellöv, asp och sälg gynnas då det förekommer. Det ska finnas rikligt med grova och gamla träd, och efterträdare till dessa, samt död ved i olika former, stående som liggande, inklusive levande träd med döda träddeklar. Humustäcket ska i stora delar av området vara tunt med blottad jord genom tramp från kreatur, brand eller mekanisk påverkan. Området ska vara artrikt med en kärlväxt- och kryptogamflora typisk för naturtypen.

Skötselåtgärder

- naturvårdsbränning ska utföras,
- tall och lövträd ska gynnas genom att vid behov fälla eller ringbarka gran och därmed skapa mer död ved,
- det ska skapas solbelyst död tallved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier,
- bete får förekomma,
- skapande av jordblottor för att gynna växt- och djurliv får utföras,
- toppkapning av lämpliga tallar för att skapa boplatser åt fiskgjuse får utföras.

Skötselområde 2: Sumpskog (4,4 ha)

Beskrivning

Tre områden med sumpskog, ett större i norr och två mindre längre söderut, finns i reservatet. Trädsiktet domineras av tall men här finns även björk, asp och gran. I fältsiktet växer skvattram och i bottensiktet förekommer en del vitmossa. Även blåbär, odon och lingon växer i områdena.

Sumpskogarna har naturvärden knutna till intern skogsdynamik och någon påverkan från t.ex. dikning har inte iakttagits.

Bevarandemål

Arealen sumpskog (naturtyp 91D0) ska vara 4,4 ha. Hydrologin ska vara naturlig och det ska inte förekomma några avvattnade eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Det ska finnas rikligt med gamla träd och död ved i olika former, stående som liggande, inklusive levande träd med döda träddeklar. Området ska vara artrikt med typiska arter för naturtypen.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder utöver vad som anges under generella åtgärder.

Skötselområde 3: Ädellövskog (5,2 ha)

Beskrivning

Lövskog med ett antal olika trädslag på mark som längre tillbaka tillhört en torpmiljö i Prästanässets södra del. Här växer bland annat ek, bok, sälg, hassel och björk. På ett par gamla lönnar i området växer lunglav (NT). Inom skötselområdet finns fortfarande ett par öppna gläntor kvar i före detta åkrar och hagmarker. I skötselområdet förekommer fältvädd, åkervädd och ängskovall.

Det finns lämningar av bebyggelse i form av bland annat en husgrund och en jordkällare. I områdets norra del finns spår av svedjebruk i form av kolrester i marken. En före detta åker är idag en igenvuxen bollplan. I anslutning till denna har mindre bastardsvärmare (NT) iakttagits.

Bevarandemål

Arealen ädellövskog ska vara 5,2 ha. Området ska bestå av lövskog med stor andel gamla och grova träd samt träd i alla åldersklasser. Ädellöv dominerar krontäckningen. I skogarna finns riklig tillgång på hålträd, stående och liggande multnande ved. Skogen kan i mindre eller större delar vara av karaktären utmarksskog med inslag av vidkroniga träd, gläntor och buskskikt. Gran förekommer mycket begränsat i skötselområdet. Krontäckningen ska vara gles med gläntor där solbelyst död ved och rikligt med pollen- och nektarkällor förekommer. Humustäcket ska vara tunt med blottad jord genom tramp från kreatur, brand eller mekanisk påverkan.

Området ska vara artrikt med typiska arter för naturtypen.

Skötselåtgärder

- bete får förekomma. Sambete med resterande del av naturreservatet kan med fördel tillämpas,
- slätter får förekomma,
- vårbränning av gräsmark i gläntor får vid behov genomföras,
- vidkroniga eller grova träd ska gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom t.ex. ringbarkning. Även yngre träd får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande träd och buskar. Ädellöv samt sälg gynnas framför övriga lövträd,
- lunglav (NT) får spridas inom området eller tillföras från närliggande områden utanför naturreservatet,
- bryn och gläntor ska bevaras eller skapas,
- granföryngring röjs bort vid behov,
- solbelyst död ved tillskapas kontinuerligt,
- kulturlämningarna får hållas fria från igenväxning av buskar och träd.

Skötselområde 4: Sjö (107,1 ha)

Beskrivning

I Rottnen finns flera mindre öar där skogsbruk inte bedrivits. Öarnas skär, strandblock och kringliggande grunda bottnar är värdefulla för många växt- och djurarter. Längs strandkanten på Prästanäset växer pors och vass.

Sjön har ett rikt fiskliv och är av stor betydelse för fågellivet. Bland annat förekommer fiskgjuse, storlom och gråtrut (VU) omkring Prästanäset. Även havsörn (NT) har iakttagits i Rottnen-området.

Bevarandemål

Rottnen ska ha god ekologisk och kemisk status så att ett rikt växt- och djurliv kan finnas kvar och utvecklas i sjön. Artsammansättningen ska bevaras naturlig och negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar får inte ske. Reglering ska i möjligaste mån anpassas efter naturliga förhållanden.

Öarna och vattenområdet kring Prästanäset ska bidra till ett rikt fågelliv med lämpliga ostörda miljöer för häckning och födosök.

Skötselåtgärder

Död ved och block i vatten skapar gömställen, födosöksplatser och skydd för fisk och vattenlevande småkryp. Det är därför viktigt att spara döda träd som faller ut i vattnet. Endast när träden innebär en säkerhetsrisk eller hindrar nödvändig framkomlighet bör träden flyttas.

Konkreta åtgärder för att nå målen kring vattenkvalitet utförs inte främst genom förvaltning av naturreservatet utan i annat arbete som bedrivs för Ronnebyåns avrinningsområde som helhet av många olika aktörer.

Skötselområde 5: Friluftsliv

Beskrivning

Naturreseptatet är relativt ostört och erbjuder besökare naturupplevelser i stillhet. Området omges av sjön Rottnen i tre väderstreck vilket innebär att biltrafiken är begränsad. Genom naturreseptatet löper en grusväg i nord-syddlig riktning, i övrigt finns endast några mindre stigar på landtungan.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökarna.

På de kringliggande öarna i Rottnen görs inga anordningar för friluftsliv.

Skötselåtgärder

- informationsskyltar över natur- och kulturvärden sätts upp på lämpliga platser,
- parkering, stig samt rastplats och badplats får anläggas och ska vid behov underhållas,
- Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om områdets naturvärden,
- gränsmarkering av området ska ske.

7. JAKT OCH FISKE

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt eller anlägga åtel inom naturreservatet. Det är även förbjudet att jaga fågel. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt och fiske i området.

8. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTS- /SVAMPANGREPP

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande: död ved lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Angrepp av insekter m.m. som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet kan åtgärdas genom avverkning, borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

9. BARNPERSPEKTIVET

Området ska genom information, stig och rastplats m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna.

10. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och/eller på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

Gräns i vattenområde utmärks inte.

11. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötselområde	Åtgärd	Prioritet, 1-3	Tidpunkt
1	Naturvårdsbränning	1	Inom 10 år
1-3	Fälla eller ringbarka gran	1	Inom 5 år samt löpande
Samtliga	Gränsmarkering	1	Snarast
Samtliga	Information om reservatet	1	Inom 5 år
Samtliga	Skapande av bryn, luckor och solbelyst död ved.	1	Inom 5 år
3 (plus ev. del av 1-2)	Bete, bränning, slåtter	2	Löpande
Samtliga	Friluftsanordningar	2	Inom 10 år
1, 3	Skapande av jordblottor	3	Inom 10 år
1, 3	Utsättning av sandgynnade arter	3	När möjlighet ges

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

12. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder.

Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

BILAGOR

2a. Skötselplanekarta

